

Aquest número de la revista *NEXE. Debats Valencians*, dedicat a la projecció exterior de la societat valenciana, coincideix amb la celebració del centenari de l'Exposició Regional Valenciana de 1909. Dissortadament, aquell certamen ha tingut molt mala sort entre els valencians. Ha estat menyspreat tradicionalment per una part de la classe intel·lectual i acadèmica del país, mentre que la majoria dels habitants de la ciutat de València no en coneixien més que un dels edificis que hi van sobreviure: el Palau Municipal, obra d'estil neogòtic de l'arquitecte Francesc Mora. No cal dir que fora de la capital, el record d'aquella Exposició és pràcticament nul. Errònia visió, perquè la participació activa del nucli industrial d'Alcoi o de les empreses agràries exportadores de Castelló va ser més decisiva del que es pensa. L'Exposició Regional de 1909, vista cent anys després, hauria de ser motiu d'orgull i satisfacció. Fou una mostra vitalista d'allò que la societat valenciana de principis de segle XX podia fer. Potser no és científicament demostrable, però en l'inici de cada centúria els valencians hem hagut d'enfrontar-nos a una sèrie de reptes de considerable magnitud; si més no, des de fa quatre-cents anys. En 1609, data que també ara commemorem, l'expulsió de la població morisca supervivent de la conquesta catalanoaragonesa del segle XIII va somoure les bases demogràfiques i econòmiques del Regne. En 1707 la batalla d'Almansa va posar fi les llibertats forals del país i va uniformitzar usos i

costums a la manera castellana, per culpa de l'odiós *Decreto de Nueva Planta* de Felip V. En 1808 València i el seu territori va esdevenir escenari de la confrontació europea entre les forces napoleòniques i les nacions resistents i tauler de joc, també, dels moviments modernitzadors afrancesats i del conservadorisme més ranci. A principi del segle XX, la celebració de l'Exposició Regional Valenciana de 1909 va ser més que un certamen burgés i benestant. Cal interpretar aquella exposició com la resposta regeneracionista — *resorgimentale*, segons l'estil italià— i regionalista de la societat valenciana, davant un segle que s'anunciava difícil i, alhora, esperançador. L'Exposició Valenciana de 1909 va ser un episodi polièdric, no sempre coherent, massa vegades frustrat, però sens dubte fou el primer acte de masses d'aquest país, que va donar exemple del que la societat valenciana podia ser, dels seus límits geogràfics reals —les terres des de Castelló fins a Alacant, molt abans que es constituïra cap mancomunitat, regió o comunitat autònoma— i fins i tot de la defensa de la dignitat del valencià com a llengua de cultura i de comunicació. L'Exposició de 1909 fou una mostra del millor que València podia oferir al món, però també d'allò que Europa i el món en general podien oferir a València...

En 2009, a principis del segle XXI, els valencians ens enfrontem, com a societat, a un nou repte, seguint aquella seqüència

dels cicles dels cent anys. Estem en un moment d'incerteses i d'incògnites. Quin paper jugarem en el nou escenari europeu? Quin paper volem tenir els valencians a Espanya? Com ens enfrontarem als reptes de la globalització, del multiculturalisme, de la immigració? Com eixirem de la crisi econòmica i d'un cert esgotament del model de la construcció i el turisme de masses? En aquest escenari, molt semblant al del 1909 —quan tot canviava a Espanya i més que havia de canviar a Europa amb l'esclat de la Gran Guerra del 1914—, cal reconèixer el vigor de la societat valenciana, les coses que s'han fet bé i la força dels instruments que ens han permès competir. Cal reflexionar i dir també en veu alta quines coses hem fet equivocadament i també quines decisions, dels que governen, han estat errònies o pitjor encara s'han deixat de prendre. Però sense un mínim d'optimisme, de confiança en nosaltres mateixos, no eixirem del túnel ni veurem mai la llum.

Aquest nou número de *NEXE. Debats Valencians* vol aportar, cent anys després de l'Exposició de 1909, una reflexió plural sobre la projecció exterior de la societat i la cultura valenciana, tant històricament com en el moment actual, reconeixent els encerts i proposant canvis d'orientació. Com sempre, això es fa d'una manera respectuosa i sense el mal que tant es nota darrerament entre alguns sectors de la intel·lectualitat valenciana: l'autocita i l'autoreferència. *NEXE. Debats Valencians* vol ser, en canvi, casa

de tots i escenari de joc d'idees diferents, com diferents són les orientacions dels col·laboradors d'aquest número. El lector interessat hi trobarà tres instruments de projecció exterior de primera magnitud al servei de l'economia i la societat valencianes: el port, la fira mostrari i la pròpia cultura. Alberto Català, president de la Fira ens mostra la vocació internacional de l'economia valenciana i la importància de les infraestructures, però també dels intangibles que representa la «visibilitat» d'una societat en l'aparador de l'economia exterior. Rafael Aznar, president de l'Autoritat Portuària de València, una de les més esmolades armes de globalització de l'economia de casa nostra, ens presenta la projecció internacional del port de la capital valenciana. I Ascensió Figueres, presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, recorda al lector que si la Fira i el Port són dues potes absolutament necessàries per a l'economia valenciana, el paper de la llengua pròpia i de la cultura valenciana no ho és menys per a sobreviure com a societat. Ans al contrari, en un món global són precisament els trets locals, l'autoestima i la incorporació de la tradició cultural pròpia al bagatge que l'exterior ens aporta els instruments d'equilibri i de confiança en el futur que, juntament amb infraestructures de tot tipus, ens permetran competir de forma sòlida i estable.

Després d'aquest trident de la projecció exterior valenciana, cal destacar el diàleg que Francesc Roca, professor d'economia

a la Universitat de Barcelona, i Rafael Blasco, conseller d'Immigració i Ciutadania de la Generalitat Valenciana, mantenen a dues veus sobre la importància dels valencians en el món. El primer, Francesc Roca, destaca les individualitats històriques, des d'Arnau de Vilanova fins a Tomàs Llorens, de Francesc de Borja a l'arquitecte Rafael Guastavino, de l'escultor Tolsà a Joan Fuster. I ens aporta algun fet poc conegut, com ara que la multinacional finesa Nokia va fer servir els compassos de l'obra *Gran Vals* del vila-realenc Francesc Tàrrrega — qui, per cert, va morir fa cent anys— per a la sintonia clàssica dels seus mòbils. Rafael Blasco, per la seua part, se centra en els 300.000 valencians de la «diàspora», en els compatriotes que estan fora de casa. Blasco ens enumera també, amb exactitud, alguns dels canvis succeïts a casa nostra, com ara la forta immigració exterior recent. I ja que parlem de canvis, el professor de la Universitat de València Gil-Manuel Hernández relata, en un excel·lent article, les transformacions que la societat valenciana ha experimentat als darrers anys i les conseqüències que se'n deriven. Les seues pàgines són d'obligada lectura per a reflexionar sobre el futur que ens espera i especialment destinades als qui promouen debats en la nostra societat muntats, de vegades, sobre visions pretèrites, alienes a aquests canvis. Juan José Iribas, agudíssim observador de la realitat valenciana, desplega la realitat d'una economia complexa, ens parla de les correccions que caldria fer sobre el

model actual i aposta de manera decidida pel terciari avançat, per la captació del talent i du a casa nostra algunes de les reflexions del nord-americà Richard Florida. Precisament des de la costa oest dels Estats Units, Vicent Sos, vicepresident de Netik Llc., ens comenta un dels factors que més preocupen els homes i dones que fem *NEXE. Debats Valencians*: la cohesió de la societat valenciana i la cohesió com a factor de progrés, d'estabilitat, de complicitat i de capacitat de compartir uns principis mínims sobre els quals projectar l'acció exterior. Una mirada exterior, intuïtiva i sintètica és la que ens ofereix, des de Madrid on és delegat, Enric Juliana, adjunt a la direcció del prestigiós diari *La Vanguardia*. Precisament el títol de l'article de Juliana és «València revisitada». Això és el que la nostra societat necessita... En paraules d'un dels articulistes, «en aquest moment de canvi i incertesa econòmica, la societat valenciana ha de buscar fórmules per reinventar-se i veure l'oportunitat que tenim davant per redefinir el nostre model de creixement». Reinventar-se sobre les bases sòlides que aporta la nostra cultura, la nostra llengua, la nostra economia, la nostra societat...

Un repte estratègic, un repte intemporal. Com fa cent anys els homes i dones del 1909, les generacions del 2009 hem de saber desplegar les nostres potencialitats amb un objectiu comú i compartit: aportar a l'exterior el millor de nosaltres per a poder absorbir, de fora, el millor del món.

AVANÇANT

AMB TU,

AVANÇANT

AMB EL MÓN

INTERCANVI AMB
UNIVERSITATS DE
PRESTIGI DE TOT EL MÓN.
2300 ESTUDIANTS REBUTS
I 1458 ENVIATS EN EL
CURS 2007/2008.

SUÈCIA, ALEMANYA,
ITÀLIA, FRANÇA, XILE,
REGNE UNIT, POLÒNIA,
DINAMARCA, BÈLGICA,
IRLANDA, HOLANDA,
FINLÀNDIA, ÀUSTRIA,
ARGENTINA, NORUEGA,
EUA, MÈXIC, HONGRIA,
REPÚBLICA TXECA,
TURQUIA, COLÒMBIA,
BRASIL, PORTUGAL,
GRÈCIA, LITUÀNIA.

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA